

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Eeuwig behoeden

"Zo zal de ziel mijns heren ingebonden zijn in het bundeltje der levenden bij den HEERE, uw God"

1 Samuël 25:29m

Abigail, de huisvrouw van Nabal, is aan het woord. Samuël is gestorven. David vluchtend voor Saul mist de steun van hem die hem gezalfd heeft tot koning over Israël. De Heere beschikt een vrouw. Die wordt de mond van de Heere tot David. David met zijn mannen heeft zich opgemaakt om zich te wreken. Nabal zal moeten boeten met zijn leven voor zijn honende taal. Op weg naar Nabal wordt Davids pad doorkruist door die Godsgezante. Neergevallen aan zijn voeten spreekt zij de woorden Gods: Davids ziel is ingebonden in het bundeltje der levenden bij de Heere, zijn God.

Wat is de betekenis daarvan? Er zijn twee meningen. De ene: het beeld dat Abigail gebruikt, is ontleend aan het bewaren van een kostbaar iets. U kunt hier denken aan een bijouteriedooz, waarin kleinodiën bewaard worden tegen zoekraken en verlorengaan. De andere: het beeld spreekt van korenhalmen, die op de akker tot een schoof zijn samengebonden. Wat niet is gebonden, blijft op de akker liggen en wordt vertrapt. De ingebonden halm blijft bewaard. Bij alle twee gaat het om bewaring. Welnu - Abigail mag zeggen dat David door de Heere bewaard wordt. Hij is ingebonden bij de Heere, zijn God. De Verbondsgod, Die trouwe houdt tot in eeuwigheid. Dies heeft David niets te vrezen.

Levenden zijn ingebonden in het bundeltje. Dat zijn zij die door de kracht van de Heilige Geest zijn opgewekt uit de dood. Gods genadehand strekte zich naar Zijn soeverein welbehagen naar hen uit. Vanwege verkiezende

liefde werden zij gebonden bij de bundel der levenden. Liefdekoorden omvatten hen, de snoeren van de ontferming door Christus geweven in Zijn lijden en sterven. Zijn dood werd hun leven. Zoals we zijn, liggen we in het dal vol dorre doodsbeenderen. Zonder leven, zonder echt leven, onverderfelijk, onvergankelijk, eeuwig leven. Hij, Gods Geest, de Geest door Christus verworven, maakt levend; Hij maakt echt levend.

Bent u door de Geest levendgemaakt? Dezulke gaat bidden: gun leven aan mijn ziel. U kent het onderscheid tussen echte en kunstbloemen. De echte keert zich altoos naar het licht. De levendgemaakte keert zich naar het Licht, de Zon der gerechtigheid, naar Hem Die gezegd heeft: Ik leef en gij zult leven. 't Is als met het kind dat geboren is, het schreeuwt om de moeder en om de moedermelk. Zo schreeuwt de levendgemaakte tot God om God, om door Hem gelaafd te worden. Niet de dood kent het leven, maar het leven kent wel de dood, en vanuit die kennis wordt geschreeuwd om het leven. Nu - zijn we ingebonden in het bundeltje der levenden? Dan is er een rijke troostboodschap. Die boodschap betreft allereerst David. De Heere bewaart hem. Door die boodschap wordt David ervan afgehouden om wraak te nemen. Wraak nemen is van het vlees, niet van de Geest. De strijd is des Heeren. De Heere zal de ziel van Davids vijanden slingeren uit het midden van de holligheid des slingers. Hoe zullen die woorden hem hebben aangesproken. David met zijn slinger en steentjes. David als herdersjongen in het verleden. David tegenover de reus Goliath. Zijn wraakgevoelens worden erdoor stukgebroken. Hoe heeft de Heere de

vijanden weggeslingerd. Nabal hoort van zijn vrouw wat David van plan was. Hij verstijft van schrik. Een beroerte treft hem, en tien dagen later sterft hij. En straks Saul die zich laat vallen in zijn eigen zwaard. David ingebonden in het bundeltje der levenden had niet te vrezen. Hij als gezalfde des Heeren werd bewaard. Hij werd naar Gods belofte de koning van Israël. Niet alleen dat. Hij werd eeuwig bewaard. Met Christus is hij koning geworden. Welk een rijke boodschap is er voor al degenen die ingebonden zijn in het bundeltje der levenden. Hoe worden de kinderen Gods vervolgd. De levendgemaakten zijn gezet aan de kant van God. Dat betekent dat alles wat tegen God is, ook tegen hen is. Satan gaat rond als een briesende leeuw. Al de duivelen hebben het gemunt op hun ondergang. Hoe kunnen ze onderdrukken, hoe kunnen ze benauwen. Hoe bang kan het zijn in het leven van Gods kind. Hoe moedeloos kunnen Gods kinderen zijn. Ze kunnen zelfs de hoop opgeven. "Ik zal nog een dezer dagen door Sauls hand omkomen". Maar hoor dan toch die troostboodschap: ingebonden in het bundeltje der levenden bij de HEERE, uw God. Ze worden bewaard, eeuwig bewaard. De bergen zijn rondom Jeruzalem, alzo is de Heere rondom Zijn volk. Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten. Vrees niet, gij klein kuddeke. 't Gaat naar de tijd van de anti-christ. De bange vraag kan zijn: zal ik staande blijven? Maar hoor, mijn ziel, het woord van de Heere: ingebonden in het bundeltje der levenden bij de Heere, uw God. Als er nu is het amen van het geloof op dat woord, dan gaat het in mij zingen: "De HEER" zal u steeds gadeslaan, Opdat Hij in gevaar Uw ziel voor ramp bewaar"; De HEER', 't zij g'in of uit moogt gaan, En waar g'u heen moogt spoeden, Zal eeuwig u behoeden".

Ds. v.Z.

Van de administratie

In de afgelopen periode konden we 3 nieuwe abonnees inboeken en ontvingen we f 128,50 aan giften, waarvan f 100,- nog bestemd was voor de ontmoetingsdag te Kampen. Voor alles weer hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

Ds. M. Vlietstra

Namens redactie en bestuur van Bewaar het Pand willen wij ds. en mw. Vlietstra alsook de kinderen en kleinkinderen van harte gelukwensen met het feit dat zij 12 november 40 jaar gehuwd mogen zijn. We hopen dat ds. en mw. Vlietstra nog wat jaren gedragen en gespaard mogen worden voor elkaar en voor de familiekring. Het zal 19 november D.V. veertig jaren geleden zijn dat ds. Vlietstra in het ambt van dienaar des Woords werd bevestigd in Eemdijk. Sindsdien

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Bruijgomstraat 2, 4251 EP Werken-dam. Telefoon 01835-1113.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

mochten meerdere gemeenten gediend worden, waaronder ook Werkendam.

We wensen onze vriend en broeder van harte toe dat hij nog enige tijd in staat gesteld mag worden om te mogen arbeiden in de kerken. Sinds januari 1976 maakt ds. Vlietstra deel uit van het bestuur van Bewaar het Pand. In de loop der jaren zijn er geregeld meditatie van zijn hand in ons blad verschenen die door jong en oud gewaardeerd worden.

We hopen van harte dat de Heere ook voor deze arbeid nog kracht, lust en liefde wil geven. Bovenal stelle de Heere de arbeid die verricht mag worden tot uitbreiding van Zijn Konin-

krijk en tot eer van Zijn Naam.

In het volgende nummer van ons blad zal D.V. uitgebreider op bovenstaande jubilea worden ingegaan.

Ds. A. Stehouwer

We kregen bericht dat ds. A. Stehouwer mocht herdenken dat hij 25 jaar predikant mag zijn. Na eerst gearbeid te hebben in Canada mag hij sinds 1982 de kerken in Nederland dienen. We willen hem, zijn vrouw en verdere familie van harte gelukwensen met deze mijlpaal die bereikt mocht worden en wensen hem en de zijnen van harte Gods onmisbare zegen toe.

AvH.

Generale Synode 1992 (4)

De tweede vergaderweek

Van 20-23 oktober vergaderde de Generale Synode weer in voltallige zitting. De diverse commissies waren ternauwernood klaar met hun rapporten.

Tijdens de vergaderweek moest in de kleine en vroege uurtjes nog het een en ander bestudeerd worden. De zaken rond de samensprekingen met kerken van gereformeerde belijdenis zullen we de volgende maal weergeven. We beperken ons nu tot de overige agendapunten.

COGG

Het Contact Orgaan van de Gereformeerde Gezindte vergadert drie maal per jaar. Tal van onderwerpen werden besproken maar die niet uitmondten op duidelijke conclusies.

Helaas biedt het COGG geen perspectief tot eenheid van kerken van Gereformeerd belijden. Dat is niet alleen vanwege het feit dat de Gereformeerde Kerken daarin ook nog participeren. Er wordt ook te vrijblijvend gesproken.

De volgende Generale Synode zal beslissen of onze deelname nog gewenst is.

Instructies

- Verschillende kerken gebruiken de *Psalmbundel* in de nieuwe berijming. Besloten werd om de Interkerk. St. Kerklied te verzoeken een uitgave los van het Liedboek te verzorgen.
- De vraag naar een *bundel met orgelzettingen* van de nieuw gecomponeerde melodien bij de Schriftbe-

rijmingen moest vanwege de financiële consequenties nog eens door de commissie gezien worden.

- Vanwege een formele fout in de te naamstelling werd nog niet besloten om contacten te gaan zoeken met kerken vanuit de Reformatie in de voormalige Oostbloklanden. Deputaten zullen zich krachtens hun instructie er wel op bezinnen.

Herdenking 1892

Ruim 4.000 ouderen en 800 jongeren hebben op 5 september de herdenkingsdag in Barneveld bezocht.

Met dankbaarheid werd het vele werk van de commissies vermeld. In het jubileumboek "*Een eeuw christelijk gereformeerd*" wordt in tien aspecten honderd jaar GGK besproken.

Evangelisatie

De Generale Synode 1971 heeft een omvangrijke instructie opgesteld. Vanaf 1977 is ds. J. Kieviet als landelijke functionaris in dienst om aan de instructie uitvoering te geven.

Hij heeft voor deputaten voorbereidend werk en studie te verrichten over evangelisatie activiteiten. Daarnaast worden contacten gelegd met de kerken en commissies. Naast het bezoeken van het praktische werk wordt er in periodieken geschreven en cursusmateriaal uitgegeven.

In de bespreking blijkt dat de Generale Synode van mening is dat de geliden met name voor het werk in de praktijk moeten worden besteed.

Er zijn meer werkers op de arbeidsterreinen gekomen. Zij worden hoe lan-

ger hoe meer voor praktische instructie en voorlichting gevraagd.

Met name de vacature op het werktein van Amsterdam moet zo mogelijk met een volledige evangelist worden vervuld. Vele jaren wordt al door deputaten het praktische werk financieel gesteund o.a. te Antwerpen, Noord-Holland (Alkmaar, Schoorl, Groet) en Twente.

Contact wordt onderhouden met het werk te Oost-Vlaanderen en van evangelist H. Bor.

Deputaten vragen de kerken om voortaan op de kerstdagen voor het evangelisatie werk te collecteren. Een voorstel om dit deputaatschap samen te voegen met Zending werd niet aangenomen. Organisatorisch is dat niet verstandig. Evangelisatie richt zich niet op de ontkerstende volken maar op eigen land en België.

Gezamenlijk overleg om de gemeenten toe te rusten kan evenwel via het zendingsblad doorgegeven worden.

Overheid

Zeventien kerk(genootschapp)en fungeren in het Interkerkelijke Contact in Overheidszaken. Het is een adviescommissie die door de overheid wordt geraadpleegd over zaken die voor kerken van belang zijn. Zo wordt o.a. gesproken over kerkgebouwen, de geestelijke verzorging van gevangenen, militairen, gehandicapten etc.

De arbeid van de enige Christelijk Gereformeerde gevangenispredikant ds. D.J. Klein-Opstenk wordt zeer gewaardeerd.

Deputaten stellen het op prijs wanneer kerken zich tot hen richten met het verzoek om zich over bepaalde zaken tot de overheid te richten. Zo werd bij de minister bezwaar gemaakt en de vergunning geweigerd om 20.000 broden aan de zeegoden te offeren.

Centraal Bureau

Het kantoor van het Kerkelijke Administratief Bureau wordt met ingang van 1-1-1993 uitgebreid. In het gebouw Carrefour te Veenendaal wordt ruimte ingericht om de beleidsmedewerkers van andere deputaatschappen gezamenlijk te huisvesten. Vanwege integratie van administratieve taken kan op deze manier voordeel worden verkregen.

Deputaten Zending hebben zich niet willen verzetten, maar maakten zich wel zorgen om het verlies van de sociale functie van het huidige zendingshuis dat tevens fungeert als zendingspastorie.

Mogelijk kan na enige ervaring besloten worden tot de bouw van een eigen kerkelijk kantoor.

Comitézaken

In besloten zitting zijn inmiddels een aantal bezwaarschriften behandeld. Zoals uit de acta 1989 blijkt komen enkele zaken daarvan in de openbaarheid. Wanneer het echter personen betreft wordt over het vertrouwelijke overleg geen openbare mededeling gedaan.

Na bestudering van de betreffende bezwaarschriften worden ze ter vergadering weer door het moderamen teruggenomen.

Een enkel besluit wordt na opheffing van het comité wel bekendgemaakt. Zo werd aan deputaten Zending opgedragen om de GTM te berichten dat zij met droefheid kennis heeft genomen dat zij blijft bij het besluit om alle ambten open te stellen voor de zusters der gemeente. Met droefheid constateert de synode dat onze kerken op dit punt verschillende wegen gaan. De kanttekening wordt gemaakt dat verwacht wordt dat rekening gehouden wordt met het standpunt van onze kerken.

Radio-kerkdiensten

Deputaten hebben zich bezonnen om hulp te geven bij de verzorging van lokale omroep. Gemeld wordt dat via radio en t.v. 9 kerkdiensten verzorgd worden namens onze kerken. Zij melden ook dat er predikanten zijn die vanwege principiële redenen geen medewerking verlenen. De reacties op de radio-diensten liggen ongeveer tussen de 25-55.

De taak van deputaten is vooral om via zakelijke contacten met het IKON de zendtijd voor onze kerken te doen verzorgen. Hoewel deputaten geen verantwoording hebben voor de inhoud van de overige IKON programma's werd toch voor ditmaal besloten protest aan te tekenen tegen het mogelijk uitzenden van de godslasterlijke film "The last temptation of Christ".

Polders

Deputaten voor Steunverlening aan de Kerken in de Polders rond het IJsselmeer brengen hun laatste rapport uit. De taak is vervuld omdat de ontstane kerken in de drooggelegde polders nagenoeg zelfstandig zijn. Met uitzondering van Zeewolde dat kerkelijk nog onder Harderwijk behoort, zijn er zelfstandige gemeenten ont-

staan in de Wieringermeerpolder, Emmeloord, Lelystad, Dronten en Almere.

De resterende financiële verplichtingen zullen door kas OB&A worden overgenomen.

Kerk en bedrijfsleven

Deputaten verrichten hun werk vanwege de toenemende veranderingen in denk- en leefwijzen in onze geïndustrialiseerde samenleving. Met de industrie-predikant ds. J.M. Aarnoudse volgen deputaten de maatschappelijke en theologische ontwikkelingen. Een brochure werd geschreven over zondagsarbeid. De synodale commissie merkt op dat ze geen richtlijn voor onze kerken is. Ze kan het gesprek er over op gang brengen.

Ook werd bescheiden onderzoek verricht naar "Geloof en economie".

De commissie meent opnieuw dat teveel nadruk wordt gelegd op wat er in de gemeente leeft, terwijl wat Gods Woord zegt teveel op de achtergrond komt.

Er zijn verschuivingen in het werk en de tijdsbesteding van de industrie-predikant gekomen ten koste van het praktische werk. Gevraagd werd of op deze oneigenlijke manier een studie-secretaris wordt verkregen?

Vanwege de arbeidsrechtelijke aspecten moet de Generale Synode zich nog buigen over de mogelijkheid dat de taak van dit deputaatschap wordt overgenomen door ADMA wanneer de industrie-predikant zijn taak zal beëindigd hebben.

Theologische Universiteit

Na bezinning op de vraag wanneer de beroepbaarstelling zal plaatsvinden bij de herstructurering van het onderwijs werd besloten dat dit pas kan geschieden wanneer na zes jaar studie het D-2 examen behaald is. Het is wenselijk dat het curatorium bij dat laatste examen aanwezig zal zijn.

Het curatorium zal met de hoogleraren een plan uitwerken waarin de praktisch-geestelijke vorming van de studenten inhoud wordt gegeven. Genoemd worden het persoonlijk biddend eigen maken van de wetenschap en het kunnen onderscheiden van de onderscheiden geloofsgestalten in de ambtelijke praktijk.

Om buitenlandse studenten aan onze Universiteit de gelegenheid te bieden om de opleiding te volgen, werden deputaten Zending en Hulpverlening gemachtigd om samen financieel garant te staan voor f 140.000,00.

Israël

Deputaten hebben zich bezonnen op de bijbelse gegevens inzake "de rest". In het jubileum nummer van "*Vrede Over Israël*" (okt. 1991) werd een drietal studies daarover gegeven. Samenvattend wordt genoemd dat de gedachte van het "overblijfsel" ons bepaalt bij: separatie, representie en garantie.

De commissie blijft vragen houden o.a. wat deputaten onder "Israël" verstaan? Dat was ook een vraag van de vorige Generale Synode. Evenals de studie over "de roeping van Israël" zal er voortgezette studie over "de rest" gemaakt moeten worden.

Deputaten hebben een betaalde studie laten verrichten over de bezinning in het verleden. Het rapport *Ingelijfd in Israël en ten dienste van Israël* riep naast de financiële ook inhoudelijke vragen op. De twee wegen leer wordt afgewezen. Maar wat wordt positief voorgestaan? Wat wordt bedoeld als in het OJEC gezegd wordt dat er wel één Weg is, maar dat er drie manieren zijn om op de Weg te wandelen?

Ook de door deputaten voorgestelde naamswijziging riep vele bedenkingen op. Wat is ten diepste de reden dat men van uit het OJEC bezwaar maakt tegen de naam?

Geantwoord werd dat er weerstand is tegen het woord "verkondiging". Maar een naam is toch een programma! Tegenvoorstellen uit de Generale Synode willen dan ook aan de naam vasthouden.

Over het werk en het terugroepen van ds. H.M. v.d. Vegt werd breed gespro-

ken. De commissie moet zich nog nader bezinnen op voorstellen of en hoe het werk kan worden voortgezet als de huidige werker uit Israël repatrieert.

De voorzitter van deputaten legde de vraag voor of wij wel voldoende gewaakt hebben tegen anti-semitistische tendensen. Als hoopvol teken werd opgemerkt dat door de herbezinning van de Joden op Jezus als Messias er geen dag voorbij gaat of zij spreken over Hem.

Taken en prioriteiten

Er is onderzoek verricht welke taken wij als kerken verrichten.

Naar het oordeel van de deputaten hebben onze kerken geen taken laten liggen. In de taken die uitgevoerd worden hebben zij een onderscheid gemaakt naar prioriteit. Er zijn voor de kerk taken die van levensbelang zijn en die gehandhaafd moeten blijven.

Daarnaast stellen zij ter discussie de taken van de vrijgestelden voor Kerk en Bedrijfsleven, Varenden, Doven en Israël. Wat moet met de conclusies gedaan worden? Geen deputaatschap zal immers over een ander heersen. Besloten werd dat de bovengenoemde suggesties door de financiële commissie nog gezien zullen worden.

Veel zaken moeten geregeld worden. Opdat ons principe uitgedragen kan worden.

In het volgende nummer zullen we stil staan bij de contacten met andere kerken.

MvdS.

als een soort beschouwing over. Voor hem was het geen theorie, maar werkelijkheid. Hij wist het, dat de nauwgezette opvoeding thuis en de kerkelijke trouw van hemzelf niet voor God doen bestaan. Gods Geest had hem geleerd, dat hij in zichzelf geen vroom, maar een Goddeloos bestaan omdroeg. In die weg was Gods genade voor hem groot geworden.

Eén jaar voor zijn laatste examen was ik al uit Apeldoorn weg, maar het jaar daarop in 1952 maakte ik het classis-examen in Dordrecht van onze broeder mee. Nog levendig herinner ik me de preek over Jesaja 50:10 "Wie is er onder ulieden, die de Heere vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? Als hij in duisternis wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des Heeren en steune op zijn God". De Heere heeft dat Woord in zijn persoonlijk en ambtelijk leven waar gemaakt.

Door de jaren heen kwam er grotere verbondenheid. We dienden dezelfde gemeenten: Katwijk en Dordrecht-C. We mogen de laatste jaren dichtbij elkaar arbeiden. Elburg en Doornspijk grenzen aan elkaar, vormen zelfs één burgerlijke gemeente. Vooral mogen we, ieder op eigen wijze, hetzelfde Evangelie van vrije genade verkondigen.

Daarom is het me geen last een en ander weer te geven van de herdenking van het 40-jarig jubileum van onze vriend.

Receptie

Niet op de dag zelf, maar wel in dezelfde week op zaterdag was er de receptie, waarop er gelegenheid was om hem en zijn vrouw te feliciteren. We moesten daartoe naar het Buurtgebouw, maar het was niet alleen de "buurt" die kwam feliciteren. Een grote schare van belangstellenden vulde de ruime zaal, die uit allerlei plaatsen gekomen was. Het sprak van de grote plaats, die ds. v.d. Ent in eigen gemeente en daarbuiten ontvangen heeft.

Velen kwamen uit Elburg zelf. Al bijna zes en half jaar wordt deze gemeente door onze broeder gediend. Ook veel jongeren waren aanwezig. Het bleek dat een dominee, die al meerdere jaren de 65 is gepasseerd, toch nog de liefde van ouderen en jongeren kan hebben. Zo kwam het ook uit, dat de prediking, die mensen eerlijk behandelt én de enige Koning aanprijst, waardering ontmoet!

Er waren ook meerderen aanwezig uit

Veertig jaar

(bij het jubileum van ds. H.C. v.d. Ent)

Bijzondere dagen zijn voor ds. H.C. v.d. Ent en zijn vrouw achter de rug. Twee maal was er een jubileum, waarbij zij terug mochten zien naar Gods trouw en goedheid aan hen bewezen.

Op donderdag 15 oktober j.l. waren zij 40 jaar getrouwd. Bijna een week later op woensdag 21 oktober was het evenveel jaren geleden, dat onze vriend en broeder als dienaar des Woords in zijn eerste gemeente bevestigd werd. Ook bij dit laatste jubileum was zijn vrouw betrokken. Zij is haar man gedurende die 40 jaren voluit tot een hulp geweest.

Toen mij gevraagd werd iets te schrijven in ons blad over de receptie en de herdenkingspreek, heb ik dat gelijk

niet enkel als een "plicht" beschouwd. Zeker, zó kan het gevoeld worden. De plaats, die hij al veel jaren in onze stichting inneemt en het werk, dat hij telkens besteedt om ons blad gevuld te krijgen, rechtvaardigen dat. Niet vaak wordt zijn naam in een nummer gemist. Toch heb ik het als meer dan plicht ervaren. We schrijven in verbondenheid aan hem!

We kennen elkaar al vanuit Apeldoorn. Daar hebben we student v.d. Ent leren kennen als iemand, die eerlijk en ronduit met anderen sprak over de geestelijke zaken, die hij zelf door Gods genade kende. Er wordt vandaag veel over de toeëigening des heils gesproken. Het komt heel vaak

de gemeenten, die vóór Elburg zijn standplaats waren: Werkendam, Rotterdam-W., Middelharnis, Katwijk en Dordrecht-C. Daarbij merkten we ook anderen die gekomen waren uit de gemeenten, waar ds. v.d. Ent catechisatie heeft gegeven en allerlei arbeid heeft verricht. Vooral het onderwijs aan de jongere mensen heeft altijd de liefde van zijn hart gehad.

Belangstelling was er ook van een groot aantal predikanten en van enkele hoogleraren van de Theologische Universiteit. Het is bekend, dat onze broeder niet zwijgt in woord en geschrift over de bezwaren binnen eigen kerk. Rechtuit heeft hij door de jaren heen daar blijk van gegeven. Des te meer deed de belangstelling uit het bredere kerkelijke leven goed.

Recepties zijn gelegenheden tot ontmoeting. En dan vaak meer voor hen, die feliciteren dan voor die gefeliciteerd worden. De laatsten moeten állen een hand geven. In ieder geval was er een goede sfeer en werd er onderhoudend met elkaar gesproken. Tegen het einde van deze middag werd ds. v.d. Ent toegesproken. Allereerst sprak broeder Ph. Docter namens kerkeraad en gemeente. Hij wees op de rijke zegeningen, die de Heere geschenkt heeft. De Heere is het waard, dat ze één voor één worden geteld. Ze waren in het huwelijksleven in de ambtsbediening. Ten aanzien van de ambtelijke arbeid is de gemeente veel dank verschuldigd, ds. v.d. Ent heeft zijn tijd niet verluierd. Tegenover God zijn we onnutte dienstknechten, die van zichzelf geen verdienste hebben. Het gaat om de vruchten, die God verheerlijken.

Aardig was de wijze, waarop de kinderen van de Zondagsschool hun dominee en mevrouw feliciteerden. Ze deden het in dichtvorm. Ook de jeugdvereniging liet op deze manier iets van zich horen, terwijl de catechisanten de rij sloten. Er werden allerlei geschenken overhandigd, waaruit de liefde van gemeente, Zondagsschool, jeugdvereniging en catechisanten sprak.

Namens de classis en "Bewaar het Pand" sprak ds. Slagboom. Uitgangspunt was Spreuken 13:17 "Een trouw gezant is medicijn". Zo mocht onze broeder uitkomen in de gemeenten, waar hij Gods Woord bediende. Ook in de classicale vergaderingen, waar hij "onverpakt" gesproken heeft tegen verslapping en vervaging in. Niet het minst in de artikelen in "Bewaar het

Pand". Benadrukt werd, hoe God de boodschap, in getrouwheid gebracht, gebruikt heeft tot heiliging. Het is geen verdienste van een mens. Wie zijn wij tegenover God? Het is genade uit God, uit de enige Koning der Kerk.

Al met al mogen vooral ds. v.d. Ent, zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen terug zien naar een goede en sfeervolle receptie. Als laatste spreker werd dit ook door hemzelf vertolkt.

Vóór de anderen aan had hij behoefte de Heere te danken voor alles, wat Hij geschenkt heeft. Gods wegen met hem zijn wonderlijk geweest. 't Was niet zijn trouw. Dan moet hij betuigen: "ik gedenk heden aan mijn zonden". Ze waren groot en vele. Genade past waar het geleerd wordt de dood verdiend te hebben. Genade om Christus' wil. In het stuk der dankbaarheid leer je in de beleving eigen ellende het meest kennen. Maar wordt ook Christus in Zijn waarde steeds meer ontdekt. Zo heeft hij van Hém mogen spreken. Het was zijn lust.

Met dankbaarheid memoreerde hij de gift van de vrouwenvereniging van f 4.100,-, waardoor de schuld na de verbouwing van de kerk tot "nul" teruggebracht is. Het geeft moed voor de toekomst. Ds. v.d. Ent eindigde met het bedanken van de andere sprekers. Mede namens zijn vrouw, die zo trouw naast hem diende, sprak hij tevens de dankbaarheid uit voor de ontvangen cadeaus.

Herdenkingsdienst

Op zondag 25 oktober heeft ds. v.d. Ent bij dit 40-jarig jubileum een gedachtenispreek gehouden. Het gebeurde in de avonddienst, die ik, bij de kleine afstand, dan ook kon meemaken.

Het was een dienst, die duidelijk gericht was op eigen gemeente. Er waren geen aparte uitgenodigden en er werd ook niet door anderen gesproken. Het was een eenvoudige bediening van het Woord Gods. Is die niet het "eigenlijke" van het echte jubileren voor iedere dienstknecht des Heeren? In de prediking wordt God verheerlijkt in het zaligen van verlorenen om Christus' wil.

Een korte samenvatting van de dienst probeer ik hier door te geven.

Ds. v.d. Ent liet na votum en zegen-groet zingen Psalm 77:7 "k Zal gedenken hoe voor dezen.." en "Heilig zijn, o God, Uw wegen..". Na de belijdenis luisterden we naar Gods Woord Kolossenzen 4:1-9. In het

gebed werd de Heere erkend voor de geschenken zegeningen en om Zijn zegen gesmeekt. Gezongen werd weer Psalm 118:7 en 8. De tekst voor deze avond was: Kolossenzen 4:3a "Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des Woords opene om te spreken de verborgenheid van Christus..".

Begonnen werd met te wijzen op de grote zegeningen, die de Heere geschenkt had. Er waren zegeningen in het natuurlijk leven: leven en gezondheid, vrouw en kinderen. Er waren geestelijke zegeningen. God Zelf werkte in zijn leven. Hij maakte van een "vrome" jongen een goddeloze in zichzelf. Hij gebruikt de oorlogsdagen en riep tot de prediking van Zijn Woord. Ook de avond begeerde onze broeder de boodschap van Gods Woord te laten spreken. Naar aanleiding van de tekst wenste hij te spreken over: *Het paleis van Gods Woord*.

1) de toegang tot dat paleis

2) de rondgang door dat paleis

3) de doorwoning van dat paleis.

Gods Woord is een paleis. Daarin woont God. Daarin is God tegenwoordig. Het is nodig om tot dat paleis toegang te krijgen. 't Gaat om de opening van de deur des Woords. De opening van het Woord, het licht in het Woord, de vrijmoedigheid om het Woord te spreken komt niet van de mens. Ook niet voor een dienaar des Woords. Ook hij heeft opening nodig om in dat paleis te komen, het Woord te verstaan. Om toegang te krijgen door Christus tot God.

Die opening doet spreken van de verborgenheid van Christus. Dat kwam in de preek uit als de rondgang door dat paleis van Gods Woord. Gewezen werd op de 66 kamers in dat paleis, nml. de 66 Bijbelboeken van Oud- en Nieuw Testament. In elk van die kamers gaat het om Christus. Benadrukt werd, dat het in de prediking om die verborgenheid gaat. Onze broeder heeft in dit opzicht "Paleisgids" mogen zijn om telkens opnieuw in dat Woord die Christus aan te wijzen. Hij is onmisbaar voor een schuldig zondaar. In Hem heeft God naar Zijn Raad geopenbaard wat tot verzoening met God nodig is. Dit werd verder uitgewerkt. Het is de lust van zijn hart geweest om die Christus en het in Hem gegronde heil te prediken. Zo zongen we Psalm 119 "k Heb and'ren al de rechten van Uw mond, met lust verteld, hen vlijtig onderwezen..".

De preek mondde uit op het wonder

van het delen in die verborgenheid, de doorwoning van dat paleis. Het voorrecht daarvan werd benadrukt. De noodzaak voor ons allen om door het geloof daarin te delen werd op het hart gebonden. Rijk is het uitzicht voor allen, die in dat paleis een toegang gekregen hebben. Het wordt eeuwig in volmaaktheid vervuld.

We zongen na het dankgebed de Psalm, waarin het gaat om de lof des Heeren: Psalm 150:1 "Looft God, looft Zijn Naam alom...". Ds. v.d. Ent legde de slotzegen op.

Deze dienst heb ik meer als luisteraar dan als verslaggever bijgewoond. Het was me goed onder de prediking te zijn. Goed is het: niet als we allerlei bijzondere dingen van het paleis weten, maar als we de Koning Zelf ontmoeten!

"Uw trouw is groot"

Niet lang vóór deze dagen van herdenking opende ds. v.d. Ent een ver-

gadering, waarin we met elkaar gesproken hebben over de belangen van ons blad. Hij haalde in die toespraak onder meer aan het Woord van Klaagliederen 3: "Het zijn de goeder-tierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn..." Het loopt uit op die bijzondere belijdenis: Uw trouw is groot".

Wat is het een troost voor al Gods dienaren, die God geroepen heeft, dat het dáárin alleen vastligt. Niet in onze trouw, hoezeer we geroepen worden om in getrouwheid Gods Woord te brengen en te waken bij Sions muren. Alleen in Gods trouw, die Hij onverdiend waar heeft gemaakt en nog waar maakt! Die trouw alleen geeft uitzicht.

Van harte hopen we, dat onze broeder de tijd, die God hem nog vergunt, verder mag arbeiden. Hij zegene hem met zijn vrouw tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

D. Slagboom.

De troost der verkiezing (15)

(naar aanleiding van het gelijknamige boek van ds. L. Vroegindeweij)

We zijn met onze artikelen bij het vijfde en laatste hoofdstuk van de Dordtse Leerregels gearriveerd. Veel kwam in de voorgaande hoofdstukken aan de orde. Onze vaders spraken op eerlijke wijze over *de algehele verdorvenheid van de mens*. Vanuit de zondaar is er geen weg tot God terug. Ieder menskind is radicaal dood in zonden en misdaden. Welk een wonder dat er op grond van Gods openbaring ook gesproken mag worden over de *onvoorwaardelijke verkiezing* ten leven. De zaligheid van een zondaar is geheel uit God. Zijn raad zal bestaan en Hij zal al Zijn welbehagen doen. Door welke weg? Gods geliefde Zoon stelde Zijn ziel tot een schuldoffer. Zo zal Hij zaad zien. Voor allen die de Vader Hem gegeven heeft is er *een persoonlijke verzoening* teweeggebracht. Door de overmacht van de Heilige Geest worden zij ingewonnen voor de wegen des HEEREN; Gods *onwederstandelijke genade* overwint al hun weerstanden. Hij leidt hen in het spoor der gerechtigheden, en zij laten zich leiden. En - welke een wonder! - de HEERE zal Zijn werk vol-eindigen. Als het aan de begenadigde zondaar lag, zou hij zich nog uit de genade uitzondigen. Evenwel, de HEERE is zo getrouw als sterk.

Daarom belijdt hoofdstuk vijf van de Leerregels tenslotte *de volharding van de heiligen*, of beter: hun bewaring bij de geschonken verlossing.

U constateerde het al - het voorgaande is een heel beknopte samenvatting van wat we eerder noemden: de vijf punten van het calvinisme. Vier daarvan kwamen reeds ter sprake. In enkele bijdragen willen we daarom tenslotte nog aandacht geven aan het laatste hoofdstuk van de Leerregels.

De dwaalleer afgewezen

Het is niet zonder grondige reden dat de Dordtse vaders het leerstuk van de volharding der heiligen aan de orde stelden. De remonstranten verwachtten veel van de mens, ja eigenlijk alles. Ten diepste predikten zij een leer van zelfverlossing. O zeker, heel fraai en omhullend geformuleerd. Het leek degelijk bijbels en gereformeerd. Maar goed bezien lieten zij zich leiden door de onzalige beweringen van dwaalleren als Pelagius en Erasmus.

De remonstranten hadden een positieve visie op de mens en zijn mogelijkheden. Vooral op de gelovige mens. Ja, het geloof was bij hen als werk van de mens fundamenteel beslissend. Het geloof niet meer als een gave Gods maar als de daad van een mens die waarde in zichzelf heeft. Zo berooft

de leer van de remonstranten God de eer en geeft de mens roem. De mens kan alles zelf: hij kan geloven, hij kan zichzelf bij het belofte bewaren en hij kan tot het einde toe volharden in het geloof. Daarom: ere wien ere toekomt - de mens namelijk.

Het spreekt vanzelf dat de opstellers van de Leerregels deze gedachten zeer nadrukkelijk hebben afgewezen. Al in het eerste artikel van de verwerping der dwalingen achter hoofdstuk V tekenen zij tegen zulk een leer verzet aan. We lezen dat de Synode verwerpt de dwalingen van hen die leren dat de volharding van de ware gelovigen een voorwaarde van het nieuwe verbond is, een voorwaarde namelijk die de mens door zijn vrije wil moet volbrengen; de dwaling die de volharding in de ontvangen genade van de mens zelf verwacht. Als een nieuwe wet.

We moeten erkennen: deze gedachte paste uitstekend in het geheel van de remonstrantse leer. Immers - als het werkelijk zo is dat de mens min of meer zichzelf tot het geloof moet brengen (zo meenden zij toch), dan moet hij in diezelfde mate zich bij dat geloof ook bewaren. Als des mensen geloof de beslissende factor is bij het ontvangen van de genade, dan is dat geloof ook de voorwaarde voor de volharding bij die genade. Met alle menselijke mogelijkheid van afval uit de genade. Zo blijkt dat de remonstrantse leer bij alle goede woorden over de mens hem geheel aan zichzelf en aan een ongewisse toekomst overgeeft.

In dit verband schreef ds. Vroegindeweij behartenswaardige dingen. Ik citeer hem een moment. *Het is duidelijk dat de remonstranten met hun leer van de mogelijkheid van de afval Gods volk in de zwaarste ellende brengen. Want de duivel verzekert alle remonstranten dat zij wel in het geloof leven, maar het kleinste geloof van Gods volk tracht hij er met alle geweld uit te plukken. De remonstranten kennen dus de werkelijke strijd niet, en evenmin de werkelijke onmogelijkheid aan onze kant om iets tot onze zaligheid toe te doen; zij kennen niet de kracht van Gods Geest en evenmin de sterkte van de liefde van Christus die Zijn schapen nooit loslaat. Zij zitten maar op de mens te kijken. Aan de ene kant kennen zij hem te veel vermogen toe en aan de andere kant eisen zij te veel van hem.*

Zij zitten maar op de vrijheid van de mens te kijken. Zij ontnemen God Zijn vrijheid en de mens zijn zaligheid.

Terecht typeerde dr. H. Bavinck deze leer van de remonstranten als de volkomen omverwerping van alle Christendom en ware religie. Verkeerden zij de waarheid niet in het tegendeel? Min of meer als volgt: "De HEERE kent niet degenen die de Zijnen zijn. Zijn verbond en goeder-tierenheid wankelen wel van ogenblik tot ogenblik. Er worden wel schapen gerukt uit Jezus' hand. En het is niet waar dat God verheerlijkt alwie Hij gekend, geroepen en gerechtvaardigd heeft." Wee de geslachten die onder zulk een voorstelling opgroeien. En wee het aangevochten kind des HEEREN dat uit zulk een leer troost zou moeten ontvangen...

De Leerregels van Dordt daarentegen bepleiten handhaving van de ware religie. Zij weerstonden in dezen niet alleen de dwaling maar tevens kwamen zij tot een heldere weergave van de bijbelse leer van de volharding der heiligen. Deze leer heeft God immers "tot Zijns Naams eer en tot troost der Godvruchtige zielen in Zijn Woord zeer overvloedig geopenbaard en in de harten der gelovigen ingedrukt", zo belijden zij aan het eind. Hoe luidt die leer? Enkele woorden daarover nog. En wel aan de hand van de paragrafen een, twee en drie van hoofdstuk vijf.

De rechte leer aangeprezen

Waarmee begint de eerste paragraaf? Met duidelijk te maken waarvan een zondaar in dit leven door Gods genade wél en waarvan hier níet verlost wordt. Kort en helder: de HEERE verlost de zijnen in beginsel wel van de heerschappij der zonde maar niet algeheel van de kracht der zonde. Als de HEERE een zondaar tot de gemeenschap met Christus roept en hem door Zijn Geest wederbaart komt hij in dienst van een Ander. Zulk een mens verandert van koning. Waar het vlees regeert, zit de zonde op de troon, maar in de gelovige neemt de Geest van Christus de regering over. De zonde is er nog wel en zij woont nog in de gelovige, maar zij regeert niet meer. Haar heerschappij is gebroken. De zonde verzoekt de gelovige nog wel, maar zij knecht hem niet meer. Hij is in beginsel vrij, verlost van de onderdrukkende tirannie van satan. De Heilige Geest is in zulk een zondaar Zijn heerschappij begonnen

en heeft de slavernij van de zonde gebroken.

Hiermee hebben onze vaders een werkelijkheid aangeduid die minder aanleiding geeft tot godsdienstige beschouwing dan tot de beoefening van de christelijke strijd des geloofs. Dat is dan ook de toon van de tweede paragraaf. Immers - veel vragen kunnen gesteld worden. En ze worden ook gesteld. Deze: waarom verlost de HEERE de Zijnen niet geheel van de zonde; is God niet machtig daartoe? De Leerregels zetten ons echter op een ander spoor. Zoals de Heidelbergse Catechismus nogal eens vraagt naar het nut van wat beleden wordt, zo grijpen ook onze vaders hier dieper. Zij wijzen de bedoeling aan die de HEERE ermee heeft om Zijn kinderen in deze weg te brengen.

Er kleven aan de allerbeste werken van de heiligen gebreken; dagelijks moeten zij hun zonden der zwakheid ervaren. Na ontvangen genade is de zonde niet alleen een vijand buiten de poorten maar temeer één die van binnen zit. De ongerechtigheid komt ook na ontvangen genade nog steeds uit de mens op. Ze doortrekt lichaam en geest. Gods kind is zelf nog al te dikwijls handlangster van de verzoeker. Dat is een zaak die veel droefheid in het leven der genade veroorzaakt. Zelfs de apostel Paulus is nooit daarboven uit gekomen. We kennen zijn aangrijpende klacht: "Ik, ellendig mens. Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes dood?!" En elk van Gods kinderen zal de apostel in zijn strijd herkennen.

Waartoe dit alles? We luisteren naar onze belijdenis: Het geeft hun oorzaak om zich gedurig voor God te verootmoedigen, hun toevlucht tot de gekruisigde Christus te nemen en hun vlees in een leven van gebed en godzaligheid hoe langer hoe meer te doden en te zuchten naar het eindperk der volmaaktheid. Heel hun leven als christen moet bestaan - en zal door Gods genade ook bestaan - in een doden van het vlees en een levendmaken door de Geest. In eigen kracht? Door eigen inzet? Acht - het zou wat. Bij zoveel vijanden van binnen en van buiten moeten ze het afleggen. Althans als ze aan hun eigen krachten waren overgelaten. Uit oorzaak van de overblijfselen van de inwonende zonde en ook vanwege de aanvechtelingen van wereld en satan zouden ze, zo

belijden onze vaders, in de genade niet kunnen volstandig blijven. En dan volgen die onovertroffen woorden waarin de bevinding en verwondering der heiligen als het ware doorklinkt - woorden vol van waarachtige troost voor godvruchtige maar in zichzelf ellendige zielen: "God is getrouw die hen in de genade, hun eenmaal gegeven, barmhartiglijk bevestigt en ten einde toe krachtiglijk bewaart".

Het is het verlangen van de gelovige om naar al Gods geboden te leven. Hij wil graag goede werken doen. Immers God heeft het geboden en de HEERE wordt daarin verheerlijkt. Maar hij kan met Jacob in die loopbaan moeilijk een eerste prijs behalen. Hij loopt al kreupeler. Hij ziet geen kans de zonde te overwinnen. Ook niet op den duur. Dat smart hem zeer. Wat zal hem nu troosten? Alleen deze waarheid: Christus is zijn enige troost in leven en in sterven. De kracht van een christen is gelegen in Christus en in Hem alleen. Het hopen op Zijn gerechtigheid is zijn begin en einde. Op Hem die Zijn Kerk beloofde: "Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoude". De poorten der hel zullen Zijn gemeente en allen die daartoe behoren nimmer overweldigen. Het is Zijn werk - ten einde toe. Het eindperk der volmaaktheid zal er eens zijn. Als zij van het lichaam der doods ontbonden zijn en met het Lam Gods in de hemelen zullen regeren.

J.M.J. Kieviet.

Spijkenisse 25 jaar

D.V. zondag, 22 november 1992, zal het 25 jaar geleden zijn dat de Christelijke Gereformeerde kerk van Spijkenisse werd geïnstitueerd.

Voordien was de gemeente een station van de Christelijke Gereformeerde kerk van Zuidland. Op 22 november 1967 werd de gemeente tijdens een dienst in de "Ontmoetingskerk" zelfstandig. Er heerst grote dankbaarheid voor 's Heeren onverdiende goedheid en trouw aan de gemeente bewezen. Op zondag 22 november zal aan het 25-jarig jubileum aandacht worden besteed in de middagdienst. Eveneens ligt het in de bedoeling om op D.V. woensdagavond 25 november een bijzondere herdenkingsdienst te houden met gemeente-leden, oud-predikanten, oud-gemeenteleden en belangstellenden, aanvang van die avond is half acht.

De kerkeraad.

Schuldig en toch onschuldig!

Overpeinzingen bij de polio-epidemie

“Allen, die op Hem betrouwen, zullen niet schuldig verklaard worden”

Psalm 34:23b

Het is opmerkelijk, hoe gauw de wereld de beschuldigende vinger uitsteekt naar de kerk. Het schijnt veel mensen een zekere voldoening te geven het woord “schuldig” uit te spreken over hen, die nog ernst maken met de eis van Gods Woord en in gebondenheid daaraan wensen te leven.

Zo sprak een lid van Groen Links over het feit dat ouders die hun kinderen niet wilden laten inenten van “schandelijke praktijken” en pleitte van vaccinatiedwang. Opmerkelijk schreven we, omdat de wereld tegenwoordig zo’n opmerkelijke tolerantie aan de dag wil leggen ten op zichte van andere, lees: “vreemde” godsdiensten waar ons kleine landje door overstroomd wordt. Het is in onze huidige samenleving “in” om respect te tonen voor ieders mening. Wie daar niet aan mee doet, wordt dan ook al snel beschuldigd van discriminatie. Zien we nu hoe in onze maatschappij op zedelijk gebied alles bijna kan en mag; dat grenzen en normen aan het menselijk denken en handelen haast allerwege als beperkingen van de persoonlijke verantwoordelijkheid radicaal afgewezen worden, waardoor niemand zich meer schuldig behoeft te voelen, dan is het nogmaals uitermate opmerkelijk dat men desondanks zo lichtvaardig de beschuldigende vinger uitsteekt naar een bepaalde groep in onze samenleving. Het gebeurt op onbarmhartige wijze nu zich weer enkele gevallen van polio (afkorting van poliomyelitis anterior acuta = ontsteking van de grijze stof in het ruggemerg) of ook wel kinder-verlamming genoemd, onder ons volk hebben voorgedaan. Nee, ondanks de grote mate van tolerantie, geen mededogen, geen bewogenheid met hen die door deze ernstige en afschrikwekkende hersenaandoening getroffen zijn, maar wel een uitgesproken “schuldig”!

Schuldig, maar waaraan? Ik veronderstel dat velen in onze samenleving geen moeite hebben hier een ant-

woord op te vinden. Even lichtvaardig als zij het schuldig uitspreken, zullen ze ook het waarom wel even duidelijk maken. Let maar eens op het voorbeeld wat we hierboven gaven. Daarnaast heeft staatssecretaris Simons het voornemen om de druk op niet-ingeënte burgers te vergroten.

Het is niet onze bedoeling een woordenstrijd aan te gaan over verschil in inzicht en opvatting met betrekking tot het inenten zoals dat onder de bevolking van ons land leeft. Met wie we wel verder willen gaan zijn zij, die door het “schuldig” getroffen zijn. Die kleine vijf procent van ons volk, die het weer ontgelden moet, omdat het zich verbonden voelt met “het oude volk van God”. Waardoor het voor hen onder meer onmogelijk is de grenzen te overschrijden die voortkomen uit het geloof dat er niets buiten Gods voorzienig bestel en Zijn eeuwige raad om gebeurt. Deze voor hen zo heilige traditie verschaft hen waarden en normen waar de wereld niet van weet. Het is hun kracht en tegelijk hun zwakte. Ze houden vast aan de wetenschap dat God almachtig is en dat in Hem geen onrecht gevonden wordt. En tegelijkertijd moeten zij erkennen dat Hij even vrijmachtig als almachtig is en naar Zijn recht hen voor eeuwig kan verwerpen. In dit spanningsveld bevinden zij zich. Dit is het strijdperk van hun zieleleven.

Tussen deze twee polen worstelen zij met de “waarheidsvraag” aangaande de wil van God over hun persoonlijke leven en dat van hun kinderen. Hier gaan ze vaak onder gebogen en moeten het menigmaal uitroepen: “Uw doen is rein, o God, Uw vonnis gans rechtvaardig”. En wat voor het natuurlijk verstand nog het meest paradoxaal is, is het feit dat zij zich veel eerder schuldig achten, dan de wereld het kan uitspreken. Nu gaan we niet over het hart oordelen, of al degenen die in deze traditie staan en zich daardoor in het stuk van de vaccinatie laten leiden, ook delen in het leven der genade. Anderzijds zeggen we niet, dat degenen die onder bepaalde omstandigheden van vaccinatie gebruik maken geen genade zouden kennen. Maar als Gods volk op haar plaats is, dan weten zij zich mede

schuldig aan het lijden in deze wereld. Dan leven ze met smart in dat de aarde vervloekt is om hunnentwil. Doch deze schuld brengt God bij hen thuis en niet de wereld. Daarom ontzeggen we de wereld met al haar verworven kennis en intellect, het recht om dat volk te veroordelen. En tegen het “schuldig” uitgesproken door welk nietig schepsel dan ook, zeggen we absoluut en onherroepelijk: “Neen!” Nee, de oorzaak van ziekte en dood ligt niet in het afwijzen van preventieve middelen, maar die ligt in de definitieve breuk met God, onze Schepper en Onderhouder. En wie hier zijn persoonlijke schuld ontkent, heeft geen enkel recht deze een ander op te leggen. En bovendien worden we in dit gevoel bevestigd door de troostrijke woorden van David in Psalm 34:23b: “Allen die op Hem betrouwen, zullen niet schuldig verklaard worden”. Volk des Heeren, deze troost hebben we alvast binnen.

Wat de wereld moge zeggen, hetzij goed of kwaad, “de HEERE zal niet schuldig verklaren die op Hem betrouwen”. Dit vertrouwen, dat de Heere Zelf werkt, geeft veel steun in de strijd om de vraag of we de rechte weg wel bewandelen. Dit vertrouwen houdt immers niet in dat we de geboden middelen altijd af moeten wijzen. We hebben niet het recht om ons verstand te negeren, temeer daar het hier een hoogst ernstige zaak betreft, waarvan de gevolgen een jong leven kunnen verwoesten. Geloof en verstand zullen elkaar in deze moeten zoeken, om hand in hand elkaar ten goede te beïnvloeden en te leiden. Nu mag het ons bekend zijn dat de menselijke rede geen betrouwbare leidman is in de grote vragen die hier op ons afkomen. “Zij heeft geen inzicht in Goddelijke zaken” lezen we in het verslag van de zogenaamde “Tafelgesprekken” van Dr. Maarten Luther. “Maar” zegt deze godgeleerde, “in een gelovige, die door de Heilige Geest met het woord wedergeboren en verlicht is, is het een schoon en heerlijk instrument Gods. Immers dan dienen en bevorderen het verstand en de kennis het geloof! En het verstand door het geloof verlicht ontvangt leven uit het geloof”. Zo alleen kan het samengaan van geloof en verstand dienstbaar zijn aan Gods eer en het welzijn van de mens. Hoe dit nu in de praktijk werkt, laat Luther ons op de volgende hen eigen wijze horen. Hij zegt: “We mogen al de (natuurlijke

aae.) gaven gebruiken, maar er niet op bouwen. David gebruikte schild, boog en zwaard, maar hij vertrouwde op God. Doch daarom wierp hij zijn wapenrusting niet weg. Geld, goederen, grote begaafdheden, kennis en kunst helpen ons niet om zalig te worden, maar als God ze geeft, mag men ze niet verachten. Betekent dit dus ook gebruiken? Is het polio vaccin een van God gegeven middel om de verspreiding van deze besmettelijke ziekte tegen te gaan? En is de besmetting een kwaad, dat wel vanwege de zonde in de schepping is doorgedrongen, maar daarom ook juist bestreden moet worden? Wiens verstand, onder bid-dend opzien, neigt om hierop ja te zeggen, heeft Gods Woord niet tegen.

Hiervoor leze men Leviticus 14, waar het in hoofdzaak gaat om de toepassing van voorzorgsmaatregelen tegen de verspreiding van melaatsheid, een gezwel, schurftheid, en blaren. Wie echter dit gevoelen niet deelt, stelle zich met zijn ganse hart en huis onder de bewaring van die God, "Wiens Naam een sterke toren is, voor degenen die op Hem vertrouwen". Maar dat we ons daarbij zouden laten leiden door het apostolische vermaan: "Maar dat hij dit begere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt is een baar der zee gelijk, die van de wind gedreven en op-en neder geworpen wordt. Want die mens mene niet dat hij iets ontvangen zal van de HEERE". Daarom, wie in tijden van gevaar op iets anders vertrouwt, wat dat ook zijn moge, zal door de Heere niet onschuldig gehouden worden. Nee, de ongelovige wereldling zal nooit onschuldig uitgaan, met of zonder gebruikmaking van de middelen. Maar: "Allen, die op Hem vertrouwen, zullen NIET schuldig verklaard worden". Zij zullen de middelen niet verachten, evenmin

Boekbesprekingen

In de serie Calvijns levenswerk belicht vanuit zijn brieven verscheen bij Uitgeverij De Banier in Utrecht deel 12 getiteld: "Een hoogst belangrijke brief aan Karel V en de met hem vergaderde vorsten." In 64 pag. worden de hoofdzaken uit de lange brief van 200 folio vellen weergegeven door wijlen dhr. P. Kuyt.

Calvijn heeft deze brief op een zeer kritiek ogenblik geschreven aan de Duitse keizer Karel V, die met zijn rijksgenoten vergaderde op de

Rijksdag te Spiers in het jaar 1543. Er dreigde in Duitsland een conflict tussen de keizer die gesteund werd door de paus met soldaten en geld aan de ene zijde en de protestantse vorsten aan de andere zijde. Calvijn tekent in de brief de droeve toestand van de oude pauselijke kerk en schrijft eerlijk waarom het tot Reformatie moest komen. We willen enkele regels citeren (pag. 62 en 63): "Wel is het duidelijk en klaar dat Gods wraak ons bedreigt. Zijn dienst is door dwalin-

gen, door goddeloosheid, door verfoeilijk bijgeloof geschonden. De heilige Majesteit Gods wordt door gruwelijke smaadheid onteerd. Zijn heilige Naam wordt ontheiligd, Zijn eer vertreden. Het hele christendom is besmet met afgoderij. De mensen bidden hun eigen verdichtselen aan in plaats van God. De kracht van Christus' zoen- en kruisverdiensten is bijna uit het hart van de mens uitgewist.

Het vertrouwen op de zaligheid is teruggebracht tot ijdele en onwaardige beuzelingen in de vorm van zelfbedachte ceremoniën. En dan niet te vergeten de vervloekte onreinheid bij de bediening der sacramenten! De doop is door veel aanhangselen onzuiver gemaakt. Het Heilig Avondmaal is verdrongen in allerlei schande. Zo is de hele dienst des Heeren veranderd in een verwerpelijke, God-onterende religie." Calvijn vermaant de keizer ernstig over te gaan tot verbetering van de droeve staat der kerken. Het is een leerzaam boekje dat goed inzicht geeft in de toenmalige omstandigheden.

AvH

Bij uitgeverij "De Vuurbaak" te Barneveld verscheen ter gelegenheid van het veertig jarig jubileum van De Driehoek een boekje getiteld "Als moeilijkheden problemen worden". De Driehoek is een vrijgemaakt-gereformeerde instantie die zich bezig

Geliefde lezer!

Zoals bekend, hebben we onze 40-jarige echtvereniging mogen vieren. We mochten in diezelfde tijd ook gedenken dat we 40 jaren in het ambt hebben mogen staan. De Heere heeft ons rijk gezegend. Dat willen we vóór en boven alle dingen belijden.

Psalm 103 getuigt:

"Looft de HEERE mijne ziel, en al wat binnen in mij is, Zijnen heiligen Naam. Looft de HEERE, mijne ziel, en vergeet gene van Zijne weldaden."

Het leve in ons hart, want van nature wordt dat bij ons ook niet gevonden. Het is een wonder van genade als het er is.

We hebben in deze dagen van gedenken zeer veel belangstelling gehad, via de P.T.T. (post en telefoon). Ook de receptie, ons aangeboden door de Kerkeraad van Elburg, is boven verwachting door zeer velen bezocht. Het heeft mij, mijn vrouw en onze kinderen zeer goed gedaan.

Daar het ons onmogelijk is, allen persoonlijk te bedanken, willen we het via ons blad doen: Hartelijk bedankt, voor alle liefde en toegenegenheid ons betoond.

Ds. en Mw. v.d. Ent en de kinderen.

houdt met maatschappelijk werk, kinderbescherming, jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg. In dit boekje wordt iets verteld over de geschiedenis en de werkwijze van De Driehoek. Ook prof. W.H. Velema heeft een bijdrage geleverd. Het boekje telt 64 pagina's.

AvH.

Bij uitgeverij Den Hertog te Houten verscheen in de serie christelijk erfgoed een boek getiteld "Verbasterd Christendom". Dit boek bevat de Nederlandse gedichten van Anna Maria van Schurman (1607-1678). Vooraf wordt de levensloop getekend van Anna Maria van Schurman en haar betekenis voor de Nederlandse dichtkunst. De titel is ontleend aan een gedicht dat handelt over het droevig verval van het christendom in de dagen van Anna Maria van Schurman. Het is een goede zaak dat deze gedichten nu voor het eerst gebundeld zijn verschenen. Aan elk gedicht gaat een korte inleiding vooraf en er zijn verklarende aantekeningen bijgezet. De gedichten zijn bijeengebracht door Pieta van Beek. We hebben dit boek met belangstelling gelezen. Het telt 167 pagina's en kost f 22,75.

AvH.

Bij uitgeverij De Banier te Utrecht verscheen een boekje van C.M. Spurgeon getiteld "Overeenkomstig de belofte". In dit boekje klinkt de

waarschuwing tegen zelfbedrog door. Nagebootste genade kan veel op het werk van God lijken. Het verschil tussen Izak en Ismaël wordt behandeld vanuit verschillende Schriftgegevens. Ik constateerde een verschil in titel tussen p. 36 en de inhoudsopgave op p. 132. Vanaf p. 36 tot het eind van het boekje gaat het over de beloften. Liefhebbers van de geschriften van Spurgeon zullen dit boekje zeker te hand willen nemen. Het bevat 132 pagina's.

AvH.

Bij uitgeverij Woord en Wereld verscheen een persselectie 1989-1990 met kort commentaar. Diverse kerkelijke en theologische onderwerpen komen aan de orde. Zo zijn bijvoorbeeld ruim 30 pagina's gewijd aan de samensprekingen die door de Chr. Geref. Kerken gevoerd worden. Treffend vonden wij dat een verschil wordt geconstateerd als het gaat over de doopvragen en het dankgebed van het formulier (p. 75). Voorwaar geen klein verschil. Ook vinden wij stukken over de zaak Kuitert, over homofilie, op zondag, euthanasie en New Age in dit boek. Het boek kan zeker diensten bewijzen als iemand wil weten wat er zoal over bepaalde onderwerpen is gepubliceerd in de pers in 1989-1990. Achterin vinden we een naam- en zaakregister. Het boek telt 383 pagina's.

AvH.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

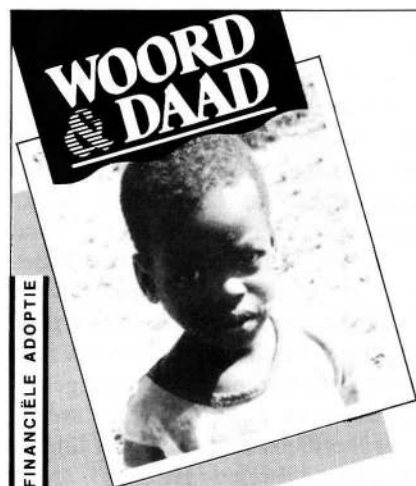
Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

FINANCIËLE ADOPTIE

Geven doet kinderen leven

Miljoenen kinderen in ontwikkelingslanden leven dagelijks in een onbeschrijflijke nood. Eén pennestreek en u brengt daar verandering in. Breng hoop en zonneschijn in een kinderleven!

Tel. 01830-24288
Gronr. 30.20.900
Bankrek.nr. ABN/AMRO 50.98.11.566

Ja, ik wil meedoen met de financiële adoptie en sponsor worden van een kind

- ☐ groepsadoptie à f 37,50 per maand
- ☐ individuele adoptie à f 40,- per maand
- ☐ graag eerst meer informatie (01830-24288)

Naam : _____

Adres : _____

Postcode : _____

Woonplaats : _____

Zenden aan: _____

Woord en Daad, Postbus 560, 4200 AN Gorinchem

Waarom nog steeds STATENVERTALING

Hoe kwam de Bijbel in de Statenvertaling tot stand? En waarom kunnen wij deze aan ons Nederlandse volk toebe-trouwde vertaling niet inruilen voor één van de nieuwere vertalingen? Op deze vragen wordt uitvoerig ingegaan in het boek

"NIETS KAN HAAR GLANS VERDOVEN"
Dit prachtig uitgevoerde naslagwerk is rijk geïllustreerd (120 afbeelding waarvan vele in kleur) en telt 180 pagina's. Het formaat is 22 x 29 cm.

Prijs **f 39,50**

Bestellingen in enveloppe zonder postzegel sturen aan onderstaand adres.

GBS

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 2809, 4140 WB LEERDAM

Vakantie op Texel

Gezelligheid, rust, activiteit, ontspanning...
U vindt het allemaal op Texel.

Bel ons en reserveer een bungalow of sta-caravan voor uw vakantie in eigen sfeer!

vakantieoord
De Verrassing

Oosterend, 02220-18391

Voor AL uw: boeken - bijbels - CD's kantoorartikelen

Uw adres: _____

BOEKHUIS het KOMPAS
SCHERPENZEEL

Dorpsstraat 164, 03497-4355